

111

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”

Rektori

M.T.Xodjiyev

2024-yil

IJTIMOIIY FANLAR KAFEDRASI

ESTETIKA

FAN SILLABUSI

(Es 1204)

Bilim sohasi:	200 000 - San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	220 000 - Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
Ta’lim yo’nalishi:	60220500 – Falsafa

Guliston – 2024

© Ushbu hujjat Guliston davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo'lib, to'liq yoki qisman nusxa ko'chirilishi, tarqatilishi yoki ko'paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko'paytirish, tarqatish, nusxalash, oshkor qilish, o'zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat'iyan man etiladi.

Kun	
Avgust 2024	Ushbu sillabus Guliston davlat universiteti kengashining 2024-yil "____" avgustdagi _____ - sonli bayonnomasi bilan maqullangan.
	Tuzuvchi: Amanov, G'. A – Ijtimoiy fanlar kafedrası o'qituvchisi.
	Taqrizchilar: N. Abdullayeva - O'zMU, falsafa fanlari doktori, proessor. Ismoilov S. - "Ijtimoiy fanlar" kafedrası dotsenti, f.f.n. dotsent.

Mundarija

Es 1204: Estetika	
1. Fan tavsifi	
2. Fanning dastlabki rekvizitlari.....	
3. Fanning maqsadi.....	
4. Ta'lim berish natijalari.....	
5. Ta'lim berish usullari.....	
6. Soatlar/Kreditlar.....	
7. Fanning tarkibiy tuzilishi.....	
8. Talabalar bilimni baholash.....	
9. Adabiyotlar.....	
10. Akademik talablar.....	

1.Fan tavsifi

Jamiyat taraqqiyotning qonunlari, uning tarkibi, sohalar, shunigdek, shaxs va uning ongida falsafiy ta'limotlar va estetika, nafasat yo'nalishi bo'yicha tushunchadarni shakllantirish va har tomonlama yetuk fuqaroni tarbiyalash, ularni hal etish yo'llari fanning maqsadini tashkil etadi. Ushbu maqsadni bajarish borliq, tabiat, jamiyat va inson munosabatlarining falsafiy, estetik sohalar bo'yicha masalalar va muammolarni hozirgi zamon talabalari asosida tahlil etish bilan bog'liq vazifalarni bajarishni taqozo etadi

Mazkur fanni o'qitish jarayonida talabalarda falsafiy fanlarni tahlil eta olish va ularning mohiyatini bilishga oid ko'nikmalarni shakllantirishga alohida e'tibor beriladi.

2.Fanning dastlabki rekvizitlari

Ushbu fanni o'zalshtirish falsafiy fanlar turkumiga kiruvchi falsafa, estetika, etika, mantiq, antropologiya fanlaridan zarur bilimlarga ega bo'lish talab etiladi.

3.Fanning maqsadi

Talabalarda falsafiy bilimlarni takomillashtirish orqali dunyoni estetik idrok qilish, go'zallik va hunuklik, ulug'vorlik va tubanlikni farqlay olish malakalarini shakllantirishdan iborat ekanligini tushuntiradi va tasavvur orqali bilim beradi;

- falsafiy bilimlar, qonunlar va kategoriyalarni o'rganish orqali tizimli, kreativ fikrlash, hayotda o'z o'rmini topish;
- jamiyat hayotidagi falsafiy tafakkur nuqtai nazaridan yondashish, voqealarga shaxsiy, ijodiy, estetik tanqidiy baho berish;
- o'z-o'zini ma'naviy axloqiy, estetik, diniy tarbiyalash;
- jamiyatni demokratlashtirish va modernizatsiyalash jarayonida faol ishtirok etish hissini tarbiyalash. va boshqalar.

4.Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli tugatib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. Jahon taraqqiyotining Estetika fanining tadqiqot ob'yekti va predmeti. Fanning o'ziga xos xususiyati, tadqiqot usullari va nazariy-metodologik masalalari. Fanning tushunchalari haqida malaka bosil qilish;
2. Jahonda kechayotgan shaxs estetik tuyg'usi, didi va idealini kamol toptirish. Milliy mafkura, milliy g'oya, milliy iftixor tuyg'ularini shakllantirishda san'atning bevosita ishtirokini ta'minlash.
3. Go'zallik sifatleri tug'yoniylik, maftunkorlik, foydalilik, mo''jizaviylik tabiat estetik tarbiyaning zaruriy vositasi.
4. Insoniylashtirish - san'atning dolzarb vazifasi ekanligi haqida o'ziga xos ko'nikmaga ega bo'lishi lozim.

5.Ta'lim berish usullari

- dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlar (masalan, esse)da yozma bayon qilish;
- ma'ruzalar tayyorlash;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbalar bilan ishlash.

6. Soatlar/kreditlar

Ta'lim turi	Ma'ruza Soat	Seminar mashg'ulot soat	Laboratoriya soat	Mustaqil ta'lim soat	Jami Soat/kredit
Kunduzgi	2-semestr uchun				
	24	24		72	120/4
Yillik jami	24	24		72	120/4

7. Fanning tarkibiy tuzilishi

№	Modul nomi	soat	Ma'ruza mashg'ulotida ko'riladigan mavzular	soat	Amaliy (seminar) mashg'ulot bo'yicha mavzulari	soat	Mustaqil ta'lim va mustaqil ish mavzulari	soat
1	1-mavzu. Estetikaning predmeti, maqsadi va vazifalari.	10	Estetikaning predmeti, maqsadi va vazifalari.	2	Estetikaning predmeti, maqsadi va vazifalari.	2	Estetikaning borliq va inson masalasiga o'ziga xos yondoshuvi.	6
2	2- mavzu. Estetik tafakkur taraqqiyotining asosiy bosqichlari. Qadimgi davr va o'rta asrlar estetikasi.	10	Estetik tafakkur taraqqiyotining asosiy bosqichlari. Qadimgi davr va o'rta asrlar estetikasi.	2	Estetik tafakkur taraqqiyotining asosiy bosqichlari. Qadimgi davr va o'rta asrlar estetikasi.	2	Sharq-qadimgi dunyo nafosat falsafasining beshigi sifatida.	6
3	3- mavzu. Yangi va eng yangi davr Evropa mutafakkirlari estetik qarashlarining o'ziga xos xususiyatlari.	10	Yangi va eng yangi davr Yevropa mutafakkirlari estetik qarashlarining o'ziga xos xususiyatlari.	2	Yangi va eng yangi davr Yevropa mutafakkirlari estetik qarashlarining o'ziga xos xususiyatlari.	2	Yangi va eng yangi davr Ovropa mutafakkirlari nafosat falsafasi.	6
4	4- mavzu. Estetikadagi asosiy konsepsiyalar va nazariyalar.	10	Estetikadagi asosiy konsepsiyalar va nazariyalar.	2	Estetikadagi asosiy konsepsiyalar va nazariyalar.	2	Estetik tarbiyaning an'anaviy va zamonaviy shakllari.	6
5	5- mavzu. Estetik anglash tizimi va uning xususiyatlari.	10	Estetik anglash tizimi va uning xususiyatlari.	2	Estetik anglash tizimi va uning xususiyatlari.	2	Estetik qonuniyatlarning umumbashariylik xususiyati.	6
6	6- mavzu. Estetik munosabat, estetik faoliyat va estetik baho.	10	Estetik munosabat, estetik faoliyat va estetik baho.	2	Estetik munosabat, estetik faoliyat va estetik baho.	2	Iste'dod va daho (estetik takqin).	6
7	7- mavzu. Badiiy asar qurilmasi va unda estetik qonuniyatlarning o'rni.	10	Badiiy asar qurilmasi va unda estetik qonuniyatlarning o'rni.	2	Badiiy asar qurilmasi va unda estetik qonuniyatlarning o'rni.	2	Badiiy ijod jarayonining estetik xususiyatlari.	6
8	8- mavzu. Badiiy asarda miqdor mezonlari va ularning ahamiyati.	10	Badiiy asarda miqdor mezonlari va ularning ahamiyati.	2	Badiiy asarda miqdor mezonlari va ularning ahamiyati.	2	San'atning boshqa fanlar bilan integratsiyasi.	6

9	9- mavzu.Eстетikaning kategoriyalari va ularning dialektik aloqadorligi.	10	Estetikaning kategoriyalari va ularning dialektik aloqadorligi.	2	Estetikaning kategoriyalari va ularning dialektik aloqadorligi.	2	Estetikaning kategoriyalari va ularning dialektik aloqadorligi.	6
10	10-mavzu. Go'zallik va uning muqobillari. Estetikaning mezoniy tushunchalari va estetik ideal, hamda uning transformatsiyasi.	10	Go'zallik va uning muqobillari. Estetikaning mezoniy tushunchalari va estetik ideal, hamda uning transformatsiyasi.	2	Go'zallik va uning muqobillari. Estetikaning mezoniy tushunchalari va estetik ideal, hamda uning transformatsiyasi.	2	Estetikaning mezoniy tushunchalari.	6
11	11- mavzu.San'at va uning estetik jihatlari.	10	San'at va uning estetik jihatlari.	2	San'at va uning estetik jihatlari.	2	San'atkor shaxsining axloqiy-estetik jihatlari.	6
12	12- mavzu. San'atning boshqa fanlar bilan integratsiyasi va san'atda estetikaning asosiy qonuniyatlarining ifodalanishi.	10	San'atning boshqa fanlar bilan integratsiyasi va san'atda estetikaning asosiy qonuniyatlarining ifodalanishi.	2	San'atning boshqa fanlar bilan integratsiyasi va san'atda estetikaning asosiy qonuniyatlarining ifodalanishi.	2	San'atning boshqa fanlar bilan integratsiyasi va san'atda estetikaning asosiy qonuniyatlarining ifodalanishi.	6
Jami		120		24		24		72

8.Talabalar bilimini baholash

N ₂	Baholash turi	Topshiriqlar turi	Topshiriq soni	Har bir topshiriq uchun ajratilgan ball	Jami
1	Joriy baholash	Mustaqil ish topshiriqlari	5	4	20
		Seminar mashg'ulotlardagi ishtiroki	10	1	10
		Ma'ruza mashg'ulotlaridagi ishtiroki	10	1	10
2	Oraliq baholash	Mustaqil ish topshiriqlari	2	5	10
		Yozma og'zaki yoki test	2	5	10
3	Yakuniy baholash	Yozma, og'zaki, ijodiy ish, test va h.k.	1	40	40
4	Jami		30		100

Izoh: Mustaqil ish topshiriqlarini baholash GulDU Kengashining 11-sonli bayoni bilan tasdiqlangan "Talabalar mustaqil ta'limini tashkil qilish tartibi" asosida baholanadi.

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalariga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$UB = JN + ON + YN$$

bu yerda: JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YN – yakuniy nazorat.

Asosiy adabiyotlar:	
1	Abdulla Sher. Estetika / Darslik. – T.: O‘zbekiston, 2015.
2	Falsafa. Darslik. Ma’sul muharrir F.Musayev. – T.: “Complex print” nashriyoti, 2019
3	Borev Yu. Estetika. M., AST. 2015.
4	Estetika. Asosiy tushunchalar izohli lug’ati. – T.: “Universitet” nashriyoti, 2019
Qo’shimcha adabiyotlar:	
1	Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. –Toshkent: “O‘zbekiston” NMIU,2018
2	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent. “O‘zbekiston” nashriyoti, 2017
3	O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 01.06.2023 yildagi PF-82-son
4	Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. “O‘zbekiston” nashriyoti, 2017
5	Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev asarlari va ma’ruzalaridan olingan fikrlar. – Toshkent: “Yoshlar nashriyot uyi”, 2019
6	Nurmatova M.A., Abdullayeva N.B. Axloqiy va estetik madaniyat /O‘quv-uslubiy qo‘llanma. –T.: Universitet, 2013
7	Abdullayeva N.B. Dizayn, atrof-muhit va texnika estetikasi. Toshkent: O‘zMU, 2012
8	Agzamova N., Abduazimova Z. Filosofiya iskusstva. /Metodicheskoe posobie. - T.: “Universitet” nashriyoti, 2017

Axborot manbaalari

1. <http://www.ziynet.uz>
2. <http://www.nuu.uz>
3. <http://www.gov.uz>
4. <http://www.guldu.uz>

Guliston davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.

Fan/modul uchun ma’sullar:

Sh.Kenjayeov - “Ijtimoiy fanlar” kafedrasi mudiri, P.f.b.f, doktori

G’.Amanov - “Ijtimoiy fanlar” kafedrasi o’qituvchisi

Taqrirlashchilar:

N. Abdullayeva – O‘zMU, f.f.d., pofessor

S. Ismoilov – GulDU, p.f.n., dotsent

Izoh: Ushbu fan sillabusi Cambridge universiteti, Manchestr universiteti va Lomonosov nomidagi MDU ta’lim dasturlari asosida takomillashtirildi.